

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Vretaskolan & fritidshem
2026

Inledning

Vretaskolan är en F-3 skola med tillhörande fritidshem. På skolan finns även Östhammar kommuns anpassade grundskola placerad. Skolan består av totalt 179 elever i grundskolan och på fritidshemmet är 167 elever inskrivna. Skolan är organiserad i fyra arbetslag. Skolans elevhälsoteam består av skolkurator, skolsköterska, speciallärare, specialpedagog. Skolan och fritidshemmet leds av en rektor som delas med Vallonskolan samt 2 biträdande rektorer på 90% respektive 80%. Från och med hösten 2024 blev Vretaskolan, anpassad grundskola och Vallonskolan ett skolområde med en ansvarig rektor.

Planen omfattar Vretaskolans och fritidshemmets främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling under 2025 samt en utvärdering av föregående års plan. I planen räknas fritidshemmet in som en del av skolan och benämns inte fristående i det som är gemensamt för hela verksamheten.

Vision

På Vretaskolan ska alla elever och vuxna känna sig trygga. Vi skapar tillsammans en miljö där vi kan utvecklas och känna glädje och lust att lära oss nya saker. Vi utgår från ett demokratiskt förhållningssätt och visar respekt för allas lika värde. Vårt mål är att alla elever ska växa upp och formas till självständiga och trygga individer.

Lagstiftning

Diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567) och kränkande behandling i Skollagen (2010:800). Arbetet tar utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter. Utrednings- och åtgärdsskyldighet föreligger för skolan vid kännedom eller påtalande av diskriminering och kränkande behandling. Om skolan inte vidtar skäliga åtgärder, brister i dokumentation eller om skolans plan inte lever upp till lagstiftningens krav, kan huvudman åläggas att betala skadestånd eller diskrimineringsersättning till utsatt elev.

Diskriminering

Diskriminering är enligt lagstiftning när skolan på osakliga grunder missgynnar eller negativt särbehandlar en elev kopplat till en eller flera diskrimineringsgrunder. Dessa grunder är kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.

Trakasserier

Trakasserier är uppträdanden som kränker en elevs värdighet. För att klassas som trakasserier skall uppträdandet ha samband med en eller flera diskrimineringsgrunder. Trakasserier kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller ske via texter och bilder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är i likhet med trakasserier, uppträdanden som kränker en elevs värdighet fysiskt, verbalt, psykosocialt eller genom texter och bilder. Skillnaden är att kränkande behandling inte kopplas till diskrimineringsgrunder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till

kränkande behandling. Mobbning kan ses som en form av kränkande behandling, som innebär ett upprepat negativt beteende mot en elev.

Barnkonventionen – svensk lag

Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i världen. Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990 och 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag. Detta innebär att Barnkonventionen tas in i den nationella lagstiftningen. Den får därmed samma rättsliga status som andra nationella lagar. Artiklar i Barnkonventionen som är speciellt viktiga i arbetet för att förebygga kränkande behandling och diskriminering är Artikel 2: Rätten att inte diskrimineras utifrån ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i livet.

Skolans arbete

Skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan beskrivas utifrån tre olika nivåer; främjande, förebyggande och åtgärdande.

Främjande arbete

Det främjande arbetet riktas mot alla elever utan förekommen anledning som en naturlig del i skolans verksamhet. Arbetet genomförs av alla vuxna på skolan och i alla möten med eleverna. Vretaskolan arbetar aktivt med en inkluderande lärmiljö för att alla elever ska kunna nå målen utifrån sina förutsättningar och behov. Tydlig struktur på skoldagen och gemensamma regler skapar bra förutsättningar för lärande och en lugn och trivsamt miljö. Med fokus på goda relationer mellan alla, både elever och personal, skapar vi trygghet och delaktighet.

Utöver det dagliga arbetet genomförs gemensamma aktiviteter som t.ex. olika temaveckor, fadderdagar och traditioner vid högtider. På rasterna finns det alltid personal ute med eleverna. Det finns även planerade rastaktiviteter minst 7 gånger i veckan, som leds av en vuxen.

Samplanering mellan skola och fritidshem skapar en röd tråd genom elevernas skoldag och bidrar till att stärka ett positivt klimat och goda relationer. På Vretaskolan finns även anpassad grundskola vilket ger möjlighet till nära samverkan och att tillsammans arbeta utifrån olikheter och allas lika värde. Samverkan finns med externa aktörer för att kunna erbjuda eleverna besök i tex. Kyrkan.

All personal får kontinuerlig vidareutbildning i syfte att fortsätta utveckla ett gemensamt förhållnings- och arbetssätt utifrån skolans värdegrund och främjande av likabehandling. Skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling presenteras på klassråd, skolråd, föräldramöten, arbetsplatsträffar och vid introduktion av nyanställd personal.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet består av aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det förebyggande arbetet görs i fyra steg.

1. Kartläggning/undersökning av risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
2. Nulägesanalys av orsaker till risker.
3. Fastställande av mål och genomförande av åtgärder för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt främjande av lika rättigheter och möjligheter.

4. Uppföljning och utvärdering av arbetet.

Åtgärdande arbete – Anmäla, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Med åtgärdande arbete menas hur och vem på skolan som ska agera vid misstanke eller påtalande av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. I Östhammars kommun finns en gemensam handlingsplan för det åtgärdande arbetet.

Vid misstanke eller påtalande föreligger en skyldighet att skyndsamt påbörja en utredning. I Östhammars kommun används det digitalt verktyget Draftit KB Process för att rapportera och utreda kränkande behandling i förskolor och skolor.

Vårdnadshavare uppmanas att ta kontakt med skolan vid misstanke om att någon av skolans elever blivit utsatt. Samtliga vuxna på skolan har ett ansvar för att uppmärksamma och arbeta mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Elevhälsan har en viktig roll som stödande och vägledande i arbetet.

Arbetsgång vid misstanke om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:

- När personal får information om eller blir vittne till diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ingriper denne direkt för att bryta situationen och värna om de som är berörda.
- Vid misstänkt kränkning mellan elever samtalar personalen med de inblandade för att få reda på allas upplevelser av vad som hänt och vilka åtgärder som behövs. Om en personal misstänks ha kränkt en elev samtalar rektorn med de berörda.
- Personalen som ingripit upprättar en kränkingsanmälan och kontakter berörda vårdnadshavare. Genom anmälan informeras rektor samt huvudman om händelsen. Personalen informerar mentor och annan aktuell personal.
- Huvudman fattar beslut om huruvida ärendet, i och med de initiala åtgärderna, kan anses utrett eller om ärendet ska utredas vidare.
- Om ärendet ska utredas vidare utser rektor ansvarig för utredningen. När personal misstänks för kränkning av en elev är det dock alltid rektor som gör utredningen. Utredning, åtgärder och uppföljning dokumenteras i Draftit KB Process.

Ansvar och delaktighet

Elever

Elevernas delaktighet är av stor betydelse och anpassas efter ålder. Eleverna deltar aktivt i det främjande arbetet och är engagerade i de olika aktiviteterna. I det förebyggande arbetet svarar eleverna varje läsår på en trygghetsenkät samt deltar i trygghetsvandringar. Eleverna får ta del av kartläggningen och komma med förslag till det fortsatta arbetet.

I mentorssamtal och utvecklingssamtal samt vid olika hälso- och trivselsamtal med elevhälsan ges eleverna enskild möjlighet att prata om hur de upplever trivseln och tryggheten på skolan och att lämna synpunkter och förslag på åtgärder. Varje klass har regelbundna klassråd i syfte att främja delaktighet och inflytande. I elevrådet deltar sedan representanter från varje klass.

Skolpersonal

Arbetslagen träffas regelbundet för möjlighet till ett gemensamt främjande, förebyggande och åtgärdande arbete. Arbetslagen ansvarar för att planera och genomföra främjande aktiviteter. I det förebyggande arbetet bistår arbetslagen vid genomförande av kartläggning och är delaktiga i nulägesanalys, mål, genomförande av åtgärder och uppföljning. Skolans personal är tillsammans med eleverna under hela skoldagen och har ansvar att uppmärksamma och agera på risker och misstanke av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Mentor

Mentorn har en viktig roll i att vara en förebild och skapa struktur och trygghet för eleverna. Mentorn har ett nära samarbete med elever och vårdnadshavare för att tidigt uppmärksamma elevers behov av stöd. Mentorn samverkar med övrig skolpersonal i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet.

Elevhälsan

Elevhälsan deltar i det dagliga värdegrundsarbetet och har ett nära samarbete med övrig personal på skolan. Elevhälsan bidrar med sin kompetens i arbetet med att skapa en god lärmiljö. Elevhälsan är delaktig i arbetet med att ta fram planen. Elevhälsan ansvarar bl.a. för sammanställning av kartläggning, analys, mål, åtgärder och uppföljning som görs av eleverna och arbetslagen.

Skolledning

Skolledningen ansvarar för att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja elevers likabehandling och att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Rektor ansvarar för att det finns rutiner för arbetet och att det efterföljs av all skolpersonal. Rektor ansvarar för att planen upprätthålls, utvärderas och uppdateras årligen.

Kartläggning och nulägesanalys

Kartläggningen sker genom elevenkäter, arbete med trygghetskartor, genomgång av statistik gällande kränkingsanmälningar samt synpunkter och förslag som lämnats in. Vårdnadshavare ges möjlighet att vid föräldramöten och skolråd diskutera frågor som rör trygghet och skolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete. Vid behov erbjuds även enskilda möten. Eleverna får ta del av enkätsvar och diskutera arbetet i klasserna och i elevrådet. Arbetslagen analyserar kartläggningen och reflekterar över de observationer och samtal som sker i olika former med eleverna i det dagliga arbetet. Utifrån analysen väljs prioriterade förbättringsområden ut och mål och aktiviteter för det fortsatta arbetet fastställs.

Skolans nulägesanalys

Skolpersonalen upplever till stor del att det är en bra stämning på skolan, och ledningen kommer under året att arbeta med utvalda förbättrings områden. Eleverna ges stimulans, vägledning och stöd utifrån individuella behov. Arbetet med en tillgänglig och inkluderande lärmiljö upplevs ha en god effekt på elevernas utveckling och hälsa och kommer att fortsätta som en del av det främjande arbetet. Då det finns ett behov av att arbeta med elevernas språkbruk och bemötande av andra

för att alla elever ska trivas och känna sig trygga med varandra har elevhälsan satsat på rastaktiviteter och trygghetsfilmer under 2025.

Det har i perioder varit svårt att genomföra organiserade rastaktiviteter pga. Stundtals hög sjukfrånvaro hos personalen. Under 2025 har skolan aktivt arbetat med att skapa mer trygghet på rasterna i form av större antal rastvärdar och fler aktiviteter på lunchrasterna.

De kränkingsanmälningar som inkommit handlar vanligen om situationer där elever vid främst raster eller förflyttningar haft svårt att hantera situationen och agerat ut verbalt eller fysiskt mot annan elev. Elever som har behov av stöd vid dessa tillfällen har uppmärksammats och anpassningar har gjorts.

Skolans lokaler upplevs fortfarande för få till antalet. Det saknas grupprum och alla elever kan inte äta i matsalen utan några klasser får gå till den närliggande Vallonskolan för att äta lunch. Det finns viss oro för hur elevernas behov ska kunna tillgodoses framöver då antalet elever på skolan beräknas vara fortsatt högt utifrån lokalernas kapacitet. Från och med höstterminen 2025 flyttade AGR hög till Vallonskolan, vilket skapade mer utrymme för AGR:s verksamhet.

Elevernas åsikter och tankar enligt elevenkäten hösten 2025

75 -85% elever uppger att de känner sig trygga i skolan och att de har goda relationer till både vuxna och elever på skolan. 70 - 80% av eleverna svarar positivt på frågor om trygghet på lektioner. 18 elever känner sig ibland otrygga på raster och 20 elever känner sig otrygga ibland vid toabesök, detta baserat på 169 svarande elever. Arbetsro på lektionerna har detta år ett något sämre resultat än tidigare år, framförallt i åk 3 där 61% av eleverna svarat att det alltid, ofta och ibland är arbetsro.

En del elever uppger även att det kan kännas jobbigt att möta de äldre eleverna i åk 3 på grund av att det kan upplevas bråkiga och att det förekommer många fula ord bland dem. I åk 3 uppger flera elever att det kan vara bristande studiero på lektionerna.

Kurator har varje vår trivselsamtal med eleverna i åk 3 , för att höra om det finns någon oro inför åk 4 som är på Vallonskolan. Ett förebyggande arbete finns där elevhälsa, mentorer och biträdande rektor planerar för att övergången ska bli så trygg som möjligt.

Fritids: 80-90 % av eleverna i fsk – åk 3 tycker att personalen hjälper till när det efterfrågas på fritids.

14,3% av eleverna i åk 3 tycker att det sällan finns roliga saker att göra på fritids. I analysen av detta tror fritidspersonalen att många elever i just åk 3 inte vill vara på fritids längre, utan vill börja gå hem själva efter skolan. Personalen kommer under 2026 fortsätta erbjuda aktiviteter som är anpassat även till åk 3 och högre.

I kartläggningen framkommer det att eleverna uppger att de tycker att det är bra när det är tydligt och förutsägbart och när de finns tillgängliga och engagerade vuxna. De trivs i sina klassrum, tycker att det är bra med ljudvila i matsalen och att det är roligt på skolgården även om en del elever tycker att det känns oroligt på rasterna då man kanske inte har en förutbestämd kompis eller inte vet vad som ska hända på rasten. Dom tycker att det är roligt när det finns rastaktiviteter på lunchrasten, och deltagandet har varit högt under hösten.

Eleverna lyfter att det är trångt i vissa klassrum och kapprum. De upplever det otrevligt med blött på golvet i kapprum och toaletter. En del känner oro för att låsa toalettdörren och att man

inte får vara i fred på sitt toabesök. De äldre eleverna beskriver låg trivsel i idrottshallens omklädningsrum både pga. den fysiska miljön och att det kan vara bråkigt mellan eleverna. I klasserna och på elevrådet lämnas flera förslag på hur man kan förbättra miljön vilket vi arbetar vidare med tillsammans.

Mål och uppföljning

Målen tas fram utifrån kartläggningar och den nulägesanalys som gjorts. Uppföljning av planens mål sker årligen och utifrån denna upprättas en ny plan. Ansvarig för detta är skolans rektor.

Prioriterade mål 2025

Mål Normbrytande och utåtagerande beteende t.ex. fult språk och skrik påverkar trivseln och tryggheten negativt.

Åtgärder Uppmärksamma, samtala och ingripa vid beteenden och händelser som påverkar trivsel och trygghet negativt.

Uppmuntra och stödja beteenden som främjar trivsel och trygghet.

Regelbundet uppmärksamma och samtala om skolans trivselregler tillsammans med eleverna. Under våren 2025 planerar elevhälsan på Vreta att skapa trygghetsfilmer som eleverna själva medverkar i och som visas i alla klasser vid varje ny termin.

Återkommande fadderverksamhet och gemensamma aktiviteter.

Utfall

Skolpersonalen har ett strukturerat elevhälsoarbete och värdegrundsarbetet genomsyrar hela verksamheten. Fortbildning har skett i samband med studiedagar, APT och där elevhälsan haft fokus på bemötande och kommunikation på flertalet lärarkonferenser under året. Fokus har varit från all personal att uppmärksamma, samtala och ingripa vid beteenden och händelser som påverkar trivsel och trygghet negativt.

Uppmuntra och stödja beteenden som främjar trivsel och trygghet och en positiv anda.

Regelbundet uppmärksamma och samtala om skolans trivselregler tillsammans med eleverna. Under hösten 2025 har elevhälsan på Vreta skapat trygghetsfilmer som eleverna själva medverkar i och som visas i alla klasser vid varje ny termin från och med termins start 2026.

Vi har under 2025 även infört ett tätare rastvärds schema och fler rastaktiviteter för att kunna avleda fula kommentarer och konflikter i tid.

Återkommande fadderverksamhet och gemensamma aktiviteter.

Mål

Risk för otrygghet och utsatthet i samband med raster. Ökad struktur kring raster. Eleverna ska ha tillgång till en variation av regelbundna rastaktiviteter.

Åtgärder

Rastvärdar ska röra sig över hela skolgården och delta i planerade rastaktiviteter. Rastvärdar ska sträva efter att vara delaktiga i schemalagda aktiviteter tillsammans med eleverna. Eleverna får önska rastaktiviteter på elevrådet och i klasserna.

Utfall

I starten av 2025 lades ett schema ut till alla rastvärdar om vilken aktivitet som skulle genomföras, var sakerna fanns och vem som skulle ansvara för aktiviteten. Detta visade sig inte fungera på grund av semestrar och sjukfrånvaro. Under höstterminen 2025 gjorde ansvarig rastvärd och skolans kurator ett omtag för att få i gång rastaktiviteterna. 4 rastvärdar anmälde sig frivilliga att vara med i "Rastvärdsgruppen" som träffats 1 gång per månad och utifrån årstid och högtider planerat in rastaktiviteter. Det har under höstterminen 2025 erbjudits 1 aktivitet 5 dagar i veckan och 2 aktiviteter 2 dagar i veckan. Alla mentorer har fått ut till klasserna om vilken aktivitet som erbjuds och vem som håller i aktiviteten på dagens lunchrast. Det har under hösten varit en mycket positiv respons från eleverna och ansiktsmålning kring Halloween och tomtebesöket kring jul blev extra uppskattat.

Mål

Sträva efter att öka tryggheten runt toabesök och minska antalet elever som uppehåller sig vid toaletterna samtidigt.

Åtgärder Personal ska finnas i närheten av toaletterna i samband med måltider då det ofta blir kö. Mentorerna påminner eleverna att gå på toa innan måltiderna för att minska köbildning.

Utfall

Enligt elevenkätens svar angående trygghet runt toabesök så påvisar den att ett visst antal elever fortfarande tycker att det inte känns tryggt. Personal har i större utsträckning varit med runt toabesök runt luncherna då det ofta är oroligt runt toaletterna. Personal som passerat och uppmärksammat oroligheterna runt toaletterna har gripit in och samtalat med eleverna om reglerna runt att rycka i handtaget. Sparka på dörrar och stressa den som är på toaletten. En av Vretaskolans trygghetsfilmer har just toa situationen med som en scen som påvisar ett bra/mindre bra beteende som kommer att visas i samband med att mentorerna tar upp klassens trivsel regler vid varje ny termins start.

Prioriterade mål 2026

Nuläge/behov	Mål	Åtgärd	Ansvar	Uppföljning
Ökad arbetsro på lektionerna	Att fler elever känner att det är arbetsro på lektionerna och därmed kan koncentrera sig på sina skoluppgifter.	Att mentorerna fortsätter att arbeta med en strukturerad och trygg arbetsmiljö. Att lyfta elever som har behov på EVI, för att kunna se vad elevhälsan kan bidra med utifrån sin kompetens. Att som mentor lyfta problemet med klassens arbetsro på AE, för att få kollegors tips och tankar om förbättring på gruppnivå. Handledning till mentorerna vid behov.	Mentorer Mentorer, elevhälsa och rektor Mentorer, elevhälsa och rektor	Juni och december

Nuläge/behov	Mål	Åtgärd	Ansvar	Uppföljning
Risk för otrygghet och utsatthet i samband med raster.	Ökad struktur kring raster. Eleverna ska ha tillgång till en variation av rastaktiviteter vilket påbörjats under 2025 och arbetet kommer att löpa vidare under 2026.	Rastvärdar ska fördela sig över hela skolgården och delta i planerade rastaktiviteter. Rastvärdar ska sträva efter att vara delaktiga i aktiviteter tillsammans med eleverna och gripa in vid otrevligt språk och konflikter. Eleverna fortsätter önska kommande rastaktiviteter på elevråd som sedan schemaläggs. Rastvärdsgruppen träffas fortlöpande under 2026. Scen med otrygghet/trygghet på raster finns med på trygghetsfilmerna som visas från och med januari 2026 i alla klasserna.	Kurator och rastvärdsansvarig.	Juni och december
Respekt och kommunikation: språkbruket i grundskolan har förändrats över tid. Svordomar och könsord har blivit vanligare.	Att använda ett vardat språk mot varandra och att alla vuxna hjälps åt att markera när språket inte är ok.	Träna på ett trevligt språk mot varandra, fritt från grova uttryck. Diskutera och belysa detta i klasserna.	Mentor och klassresurser	Juni och december

Vretaskolans

trivselregler*

Jag låter alla få vara med och leka.

Jag är hjälpsam och trevlig.

olika är bra

Jag är försiktig med saker inomhus och utomhus.

Alla är bra på olika sätt.

Jag väntar på min tur i klassrummet och i lekar.

Jag pratar lugnt när jag är på skolan och fritidshem.

